

Mircea MORARIU

Mecanismul violenței cotidiene

Nu doar valurile succesive, ce dau substanță noii dramaturgii ruse, sunt surprinzătoare prin valoarea și capacitatea de a reprezenta premisele unor spectacole cu reală miză estetică și ideatică. Sunt deja numeroase și textele ce au atras atenția asupra literaturii dramatice scrise în zona Balcanilor, o parte dintre ele ajungând pe piața teatrală românească. După ce el însuși a montat asemenea partituri, ca, de pildă, *Spionul balcanic* la Teatrul Mic, regizorul Claudiu Goga, în calitate de director al Teatrului „Sică Alexandrescu” din Brașov, pare că intenționează să plaseze în bună măsură stagiunea în curs sub semnul acestei literaturi născute într-una dintre cele mai dramatice și mai tensionate părți ale Europei. Dacă începutul a fost făcut cu spectacolul *Colonelul și păsările*, înscenat la apreciable cote de profesionalitate de Alexandru Dabija, pasul următor e marcat de ***Butoiul cu pulbere***, montare consistentă, serioasă, echilibrată, atentă dar și generată din atenția acordată detaliului cotidian, inteligent scăldată într-un abur poetic întunecat, prin care Cristian Juncu valorifică piesa omonimă a macedoneanului Dejan Dukovski. O piesă selectată și tradusă de Aleksandra Goreska în cadrul proiectului de traduceri *dramAcum*.

Sintagma „butoi cu pulbere” face parte din ceea ce s-ar putea numi marca de înregistrare istorică a Balcanilor. Nenumăratele conflicte, stările de beligeranță

Mircea ANDREESCU și Mihai BICA

Foto: Cosmin Ardeleanu

Foto: Cosmin Ardeleanu

Marius CORDOȘ și Vlad JIPA

parcă perpetue, fiecare dintre ele funcționând drept uvertură pentru o alta, doar pentru moment în stare latentă, dar care se va declanșa negreșit, conflicte a căror zgură parcă sufocă, în egală măsură, istoria și prezentul nu puteau să nu-și lase amprenta asupra felului de a fi al oamenilor. Așa încât, „butoiul de pulbere” marchează și definește istoria nu doar la nivel macro. Oamenii, capacitățile lor de conviețuire sunt virusate. În zadar, în momente de reală ori inventată sărbătoare, ridică ei paharul „pentru lucruri bune și frumoase”. E ceva din butoiul acesta cu pulbere care a modificat fiecare individ, „marginalitatea” colectivă a marcat individul care și în vreme de pace se dovedește înstrăinat de sine și de semenii lui, e constrâns să devină o piaiță jalnică și să viermuiască gol de propria sa existență. Omul e transformat într-o roțiță a unui mecanism implacabil al cărui rost pare a fi acela de a perpetua violența. Iar îndată după ce roțița își va fi îndeplinit misiunea, mecanismul acționează astfel încât o altă roțiță o va distruge, o va scoate din funcțiune, o va zvârli la fiare vechi.

Piesa lui Dejan Dukovski e construită dintr-o succesiune de (dacă am numărat bine) zece secvențe, cărora regizorul Cristian Juncu le mai adaugă un epilog, poate nu neapărat util. În fiecare asemenea unitate de acțiune relația dintre personaje e aceea dintre agresat și agresor. Iar în secvența imediat următoare, agresorul din scena precedentă devine victima violenței altui personaj. E vorba despre oameni marginali, despre ființe obscure care știu că zac într-un unghi mort unde putrezesc de vii, loc din care vor să scape. Își deghizează frica și lașitatea în violență, se simt bine când își terorizează semenii într-un compartiment de tren ori într-un autobuz, adică în ceea ce se cheamă a fi „situații normale”, dar și în închisoare, când îi umilesc, când îi văd tremurând de frică, când își afirmă o imaginară autoritate a forței, spulberată câteva momente mai încolo. Butoiul cu pulbere e mereu și îndată reîncărcat, rezervele de violență clocotindă par nepuizabile.

Foto: Cosmin Ardeleanu

Relu SIRIȚEANU, Mihai BICA și Demis MURARU

În decorul unic creat de Cosmin Ardeleanu, dominat de toposul cârciumii ieftine, cu mese și scaune de lemn, „înfrumusețată” cu stuf pentru „culoare locală”, regizorul Cristian Juncu asigură încă din primele momente ale spectacolului tensiunea necesară. Găsește pentru relatarea scenică a întâmplărilor, evident anormale, un ton de normalitate. Nu cade pradă didacticismelor. Nu recurge la demonstrații. Nu ia în mână un imaginar creion roșu, nu îngroașă semnificații. Îi lasă spectatorului plasat în imediata vecinătate a faptelor (spectacolul se joacă cu public pe scenă) misiunea de a comenta, interpreta, judeca. Regizorul „se mulțumește” doar să găsească soluțiile eficiente prin care să aducă în scenă starea de nevroză a personajelor. Personaje care sunt jucate de actori din generații diferite, unii distribuiți în mai multe roluri, cărora le revine misiunea de a le releva marginaliilor, pe care îi interpretează, individualitatea, dar și dominanța comună. Nu e tocmai ușor ca în câteva minute să faci astfel încât o apariție să semnifice un tip ori o biografie. Dar Mircea Andreescu, Mihai Bica, Vlad Jipa, Marius Cordoș, Marius Cisar, Relu Sirițeanu, Dan Săndulescu, Gabriel Costea, Demis Muraru, Iulia Popescu, Codruța Ureche, Constanța Comănoiu, Maria Gârbovan reușesc acest lucru, evoluează ca o trupă omogenă. Semn clar că la ora actuală Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov dispune nu doar de actori, ci chiar de o trupă. Ceea ce nu e deloc puțin lucru. Iar dacă lucrurile stau astfel, meritele directorului Claudiu Goga nu sunt nicidecum de nebăgat în seamă.

Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov – Butoiul cu pulbere de Dejan Dukovski. Traducerea: Aleksandra Goreska. Regia: Cristian Juncu. Scenografia: Cosmin Ardeleanu. Cu: Mircea Andreescu, Mihai Bica, Vlad Jipa, Marius Cordoș, Marius Cisar, Relu Sirițeanu, Dan Săndulescu, Gabriel Costea, Demis Muraru, Iulia Popescu, Codruța Ureche, Constanța Comănoiu, Maria Gârbovan. Data premierei: 14 octombrie 2007.